

**Rozporządzenie
Ministra Finansów**

z dnia 2002 r.

w sprawie zakresu i trybu przeprowadzania kontroli działalności i stanu majątkowego zakładów ubezpieczeń oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub osobowo z zakładem ubezpieczeń, a także podmiotów, które wykonują czynności ubezpieczeniowe w imieniu i na rzecz zakładu ubezpieczeń.

Na podstawie art. 217 ust. 5 ustawy z dnia o działalności ubezpieczeniowej (Dz.U. Nr, poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe zasady, zakres i tryb przeprowadzania kontroli zakładów ubezpieczeń oraz podmiotów powiązanych kapitałowo lub osobowo z zakładem ubezpieczeń, a także podmiotów, które wykonują czynności ubezpieczeniowe w imieniu i na rzecz zakładu ubezpieczeń, zwanych dalej "podmiotem kontrolowanym" przez Komisję Nadzoru Ubezpieczeń i Funduszy Emerytalnych, zwaną dalej „Komisją”.

§ 2. 1. Do zakresu kontroli należy sprawdzanie działalności i stanu majątkowego podmiotu kontrolowanego oraz stwierdzanie czy ta działalność pozostaje w zgodności z przepisami prawa, uzyskanym zezwoleniem i statutem.

2. W toku kontroli Komisja sprawdza:

- 1) prawidłowość i rzetelność stosowanych zasad rachunkowości oraz sporządzania ksiąg rachunkowych i sprawozdawczości ubezpieczeniowej,
- 2) spełnianie przez zakład ubezpieczeń warunków wymaganych do uzyskania zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej,
- 3) organizację i zarządzanie zakładem ubezpieczeń, w szczególności regulaminy wewnętrzne, metody ustalania taryf i wysokości stawek ubezpieczeniowych, metody ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, zasady akwizycji składki, w tym umowy z pośrednikami ubezpieczeniowymi, zasady likwidacji szkód oraz politykę lokacyjną,
- 4) gospodarowanie środkami finansowymi zakładu ubezpieczeń,
- 5) plany finansowe zakładu ubezpieczeń,
- 6) stan środków własnych i pokrycia marginesu wypłacalności,
- 7) stan aktywów i pasywów zakładu ubezpieczeń,
- 8) bezpieczeństwo, rentowność i płynność lokat oraz pokrycie funduszu ubezpieczeniowego,
- 9) bezpieczeństwo reasekuracji, jej wpływ na wypłacalność oraz płynność finansową zakładu ubezpieczeń,

- 10) wynik techniczny ubezpieczeń, wynik finansowy i rentowność zakładu ubezpieczeń,
- 11) umowy zakładu ubezpieczeń z akcjonariuszami i członkami władz zakładu ubezpieczeń,
- 12) spełnianie świadczeń z tytułu umów ubezpieczenia oraz sposoby likwidacji szkód.

§ 3. Kontrola podmiotu kontrolowanego, przeprowadzana jest przez upoważnionych pracowników Urzędu Komisji, zwanych dalej "inspektorami".

§ 4. 1. Podczas kontroli Przewodniczący Komisji może zwrócić się do biegłego lub biegłych o wydanie opinii w sprawach z zakresu przeprowadzonej kontroli.

2. W przypadku korzystania z usług biegłego zawiadamia się o tym organ zarządzający podmiotu kontrolowanego przed podjęciem przez biegłego zleconych mu czynności.

3. Biegły może uczestniczyć w czynnościach dokonywanych przez inspektora, na podstawie wystawionego przez Przewodniczącego Komisji imiennego upoważnienia, określającego zagadnienia, które mają być przez biegłego poddane badaniu.

§ 5. 1. Podstawą przeprowadzenia kontroli jest pisemne polecenie przeprowadzenia kontroli, wydane przez Przewodniczącego Komisji.

2. Polecenie przeprowadzenia kontroli zawiera:

- 1) imiona i nazwiska oraz numery legitymacji służbowych inspektorów, ze wskazaniem inspektora kierującego zespołem kontrolnym,
- 2) nazwę zakładu ubezpieczeń,
- 3) szczegółowy zakres kontroli,
- 4) miejsce przeprowadzania kontroli,
- 5) wskazanie jednostek organizacyjnych objętych kontrolą,
- 6) termin ważności polecenia przeprowadzenia kontroli.

3. Kontrola przeprowadzana w siedzibie podmiotu kontrolowanego - wykonywana jest co najmniej przez dwóch inspektorów.

4. W przypadku przeprowadzania kontroli poza siedzibą podmiotów, o których mowa w ust. 3, może ona być wykonywana przez jednego inspektora. W tym przypadku przysługują mu uprawnienia inspektora kierującego zespołem kontrolnym.

5. W trakcie przeprowadzania kontroli Przewodniczący Komisji może zmienić szczegółowy zakres kontroli, miejsce przeprowadzenia kontroli i termin ważności polecenia.

6. Zmiana inspektora przeprowadzającego kontrolę może być dokonana wyłącznie w przypadku wyłączenia inspektora od udziału w kontroli z przyczyn określonych w Kodeksie postępowania administracyjnego, w razie ustania stosunku pracy inspektora lub jeżeli z przyczyn leżących po jego stronie inspektor nie będzie w stanie dokonywać przez dłuższy czas czynności kontrolnych.

§ 6. 1. Kontrola przeprowadzana jest w miejscu prowadzenia działalności przez podmiot kontrolowany, w dniach i godzinach jego pracy.

2. Z uzasadnionych powodów, na podstawie polecenia Przewodniczącego Komisji, kontrola może być przeprowadzona poza godzinami pracy zakładu ubezpieczeń lub w dni wolne od pracy.

3. Z uzasadnionych powodów, na podstawie polecenia Przewodniczącego Komisji, kontrola może być przeprowadzona z udziałem upoważnionego pracownika podmiotu kontrolowanego w siedzibie Urzędu Komisji.
4. W przypadkach określonych w ust. 2 i 3 organ zarządzający zakładem ubezpieczeń jest obowiązany, na wniosek inspektora kierującego zespołem kontrolnym, umożliwić przeprowadzenie kontroli we wskazanym terminie i miejscu.

§ 7. Przed rozpoczęciem kontroli inspektor kierujący zespołem kontrolnym zawiadamia organ zarządzający zakładem ubezpieczeń lub podmiotu powiązanego kapitałowo lub osobowo z zakładem ubezpieczeń lub podmiot, który wykonuje czynności ubezpieczeniowe w imieniu i na rzecz zakładu ubezpieczeń o wszczęciu kontroli, okazuje polecenie przeprowadzenia kontroli wraz z legitymacją służbową oraz informuje o prawach i obowiązkach zakładu ubezpieczeń związanych z przeprowadzaną kontrolą.

§ 8. 1. Organ zarządzający kontrolowanym podmiotem jest obowiązany zapewnić nieodpłatnie inspektorowi warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, a w szczególności:

- 1) zapewnić dostęp inspektorowi do dokumentacji i ksiąg rachunkowych objętych zakresem kontroli,
- 2) zapewnić warunki do pracy, w tym oddzielne pomieszczenie biurowe, swobodny dostęp do środków łączności oraz wyposażenia służącego do przechowywania materiałów kontrolnych, stosownie do posiadanych możliwości,
- 3) zapewnić terminowe przedstawianie żądanych dokumentów, udzielanie informacji i wyjaśnień przez pracowników zakładu ubezpieczeń,
- 4) przedstawić, na wniosek inspektora kierującego zespołem kontrolnym tłumaczenia na język polski, będących przedmiotem kontroli, materiałów sporządzonych w języku obcym,
- 5) umożliwić sporządzanie kopii materiałów będących przedmiotem kontroli,
- 6) sporządzić, na żądanie inspektora kierującego zespołem kontrolnym, niezbędne zestawienia i obliczenia.

2. Dokumenty sporządzane przez podmiot kontrolowany na potrzeby przeprowadzanej kontroli powinny być opatrzone stosownymi pieczętkami i podpisane przez osoby upoważnione do ich sporządzania.

§ 9. 1. W okresie trwania kontroli inspektorzy mają prawo:

- 1) wstępu do pomieszczeń podmiotu kontrolowanego,
 - 2) żądania udzielenia przez pracowników podmiotu kontrolowanego pisemnych i ustnych informacji i wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli,
 - 3) żądania okazania materiałów będących przedmiotem kontroli w sprawach objętych zakresem kontroli, w tym materiałów mających postać niematerialną (zapisy magnetyczne, elektroniczne),
 - 4) żądania sporządzania niezbędnych do przeprowadzenia kontroli odpisów lub wyciągów z dokumentów oraz obliczeń i zestawień danych,
 - 5) dostępu do objętych zakresem kontroli danych i informacji umieszczonych w systemie informatycznym podmiotu kontrolowanego.
2. Podczas przeprowadzania kontroli inspektorzy mają prawo:
- 1) badać dokumenty i księgi rachunkowe,
 - 2) przesłuchiwać świadków,

- 3) zasięgać pisemnych opinii biegłych powołanych w trybie § 4,
 - 4) zabezpieczać zebrane materiały będące przedmiotem kontroli,
 - 5) zbierać inne dowody niezbędne do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą, ustalenia występujących zagrożeń dla interesów ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz przyczyn powstania nieprawidłowości lub naruszenia prawa.
3. Organ zarządzający zakładem ubezpieczeń lub upoważniony przez niego pracownik ma prawo uczestniczyć w czynnościach, o których mowa w ust. 1 i 2.

§ 10. 1. Ustaleń kontroli dokonuje się na podstawie dowodów.

2. Do dowodów zalicza się:

- 1) dokumenty,
 - 2) dowody rzeczowe,
 - 3) oświadczenia, informacje i wyjaśnienia złożone przez pracowników podmiotu kontrolowanego,
 - 4) zeznania świadków,
 - 5) opinie biegłych,
 - 6) inne materiały będące przedmiotem kontroli, które mogą przyczynić się do stwierdzenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą, ustalenia występujących zagrożeń dla interesów ubezpieczających, ubezpieczonych, uposażonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia oraz przyczyn powstania nieprawidłowości lub naruszenia prawa.
3. Do materiałów będących przedmiotem kontroli można zaliczyć również inne materiały niż uzyskane podczas przeprowadzania kontroli, pod warunkiem że organ zarządzający podmiotu kontrolowanego miał możliwość zapoznania się z nimi oraz ustosunkowania się do nich przed zakończeniem kontroli.
4. Dowody zbierane w toku kontroli powinny być przechowywane w sposób uniemożliwiający dostęp do nich bez zgody inspektora kierującego zespołem kontrolnym.
5. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 4, nie dotyczy inspektorów zespołu kontrolnego.

§ 11. 1. Na żądanie inspektora kierującego zespołem kontrolnym kierownik komórki organizacyjnej, w której dokumenty się znajdują lub w której sporządzono zestawienia i obliczenia, ma obowiązek potwierdzać zgodność odpisów i wyciągów z dokumentów z oryginałami oraz zestawienia i obliczenia sporządzone na potrzeby kontroli.

2. W przypadku odmowy dokonania czynności, o której mowa w ust. 1, inspektor kierujący zespołem kontrolnym sporządza stosowną adnotację na dokumencie.

§ 12. Jeżeli w toku kontroli, w związku z jej ustaleniami, zachodzi konieczność podjęcia przez Urząd Komisji działań mających na celu ochronę interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia albo zapewnienia zgodności działalności podmiotu kontrolowanego z prawem, inspektor kierujący zespołem kontrolnym jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym Przewodniczącą Komisji.

§ 13. 1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera w szczególności:

- 1) nazwę i siedzibę podmiotu kontrolowanego,

- 2) datę rozpoczęcia i zakończenia kontroli, z wymienieniem ewentualnych przerw w kontroli,
- 3) miejsce przeprowadzania kontroli,
- 4) wskazanie jednostek organizacyjnych objętych kontrolą,
- 5) imiona i nazwiska inspektorów przeprowadzających kontrolę,
- 6) daty i numery poleceń przeprowadzenia kontroli,
- 7) określenie zakresu kontroli i okresu objętego kontrolą,
- 8) imiona i nazwiska członków organu zarządzającego podmiotu kontrolowanego,
- 9) imiona i nazwiska oraz stanowiska służbowe osób składających oświadczenia oraz udzielających informacji i wyjaśnień w toku kontroli,
- 10) ustalenia stanu faktycznego w zakresie objętym kontrolą, w tym:
 - a) stwierdzenie naruszeń prawa lub statutu oraz innych nieprawidłowości i w miarę możliwości wskazanie przyczyn ich powstania oraz osób za nie odpowiedzialnych,
 - b) zakres i skutki stwierdzonych naruszeń prawa lub statutu oraz innych nieprawidłowości,
 - c) zabezpieczenie interesów ubezpieczonych,
- 11) określenie występujących zagrożeń dla interesów ubezpieczonych lub uprawnionych z umów ubezpieczenia,
- 12) stwierdzenie, że:
 - a) poinformowano organ zarządzający podmiotu kontrolowanego o przysługujących mu uprawnieniach,
 - b) do projektu protokołu kontroli wniesiono zastrzeżenia albo że ich nie wniesiono,
- 13) wykaz załączników z podaniem nazwy i cech każdego załącznika,
- 14) stwierdzenie o objęciu protokołu tajemnicą służbową,
- 15) miejsce i datę sporządzenia protokołu kontroli.

- § 14. 1. Przed podpisaniem protokołu kontroli inspektor kierujący zespołem kontrolnym przekazuje organowi zarządzającemu podmiotu kontrolowanego projekt protokołu.
2. Organ zarządzający podmiotu kontrolowanego ma prawo do zgłoszenia zastrzeżeń wraz z uzasadnieniem co do ustaleń kontroli zawartych w projekcie protokołu w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.
 3. Inspektor kierujący zespołem kontrolnym ma obowiązek rozpatrzyć zastrzeżenia i poinformować o zajęтым stanowisku w terminie 14 dni od dnia ich otrzymania.
 4. W razie konieczności podjęcia dodatkowych czynności kontrolnych w związku ze zgłoszonymi zastrzeżeniami, termin rozpatrzenia zastrzeżeń upływa z ostatnim dniem wykonania tych czynności.
 5. W razie uwzględnienia zastrzeżeń zgłoszonych przez organ zarządzający podmiotu kontrolowanego, inspektor kierujący zespołem kontrolnym dokonuje odpowiednich zmian w projekcie protokołu kontroli i przekazuje go organowi zarządzającemu podmiotu kontrolowanego.
- § 15. 1. Protokół kontroli podpisują oraz każdą kartę protokołu parafują osoba upoważniona przez organ zarządzający podmiotu kontrolowanego kierujący zespołem kontrolnym.

2. Protokół kontroli sporządza się w dwóch egzemplarzach, z których jeden inspektor kierujący zespołem kontrolnym doręcza organowi zarządzającemu podmiotu kontrolowanego bezpośrednio po podpisaniu protokołu.
- § 16. 1. Jeżeli osoba upoważniona przez organ zarządzający podmiotu kontrolowanego odmówi podpisania protokołu, inspektor kierujący zespołem kontrolnym czyni o tym wzmiankę w protokole, pouczając jednocześnie o treści art. 73 i 74 Kodeksu postępowania administracyjnego.
2. W przypadku odmowy przyjęcia i podpisania protokołu kontroli przez osobę upoważnioną przez organ zarządzający podmiotu kontrolowanego, protokół kontroli dołącza się do zaleceń pokontrolnych.
- § 17. 1. Po podpisaniu protokołu kontroli nie dokonuje się w protokole żadnych poprawek i dopisków bez omówienia ich na końcu protokołu.
2. Oczywiste omyłki pisarskie prostuje inspektor kierujący zespołem kontrolnym parafując sprostowania.
- § 18. W terminie 7 dni od dnia podpisania protokołu kontroli organ zarządzający podmiotu kontrolowanego ma prawo złożenia inspektorowi kierującemu zespołem kontrolnym pisemnych wyjaśnień w sprawach objętych zakresem kontroli.
- § 19. Traci moc rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 1996r. w sprawie szczegółowych zasad, zakresu i trybu przeprowadzania kontroli działalności i stanu majątkowego zakładów ubezpieczeń (Dz. U. Nr 74, poz. 353).
- § 20. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r.

MINISTER FINANSÓW

UZASADNIENIE

Przepis art. 154 ust. 3 ustawy z dnia o działalności ubezpieczeniowej zawiera upoważnienie ustawowe do określenia przez ministra właściwego do spraw instytucji finansowych, w drodze rozporządzenia szczegółowych zasad ustalania waluty, w której ma być wypłacone odszkodowanie lub świadczenie oraz przypadków kiedy nie stosuje się zasady ustalania waluty przy uwzględnieniu w szczególności sytuacji gdy odszkodowanie lub świadczenie nie jest wyrażone w żadnej walucie oraz możliwość zaistnienia niedopasowania aktywów lub pasywów zakładu ubezpieczeń w danej walucie.

Niniejsze rozporządzenie stanowi wypełnienie powyższej delegacji.

W przypadku, gdy umowa ubezpieczenia będzie określać walutę w jakiej ma być spełnione świadczenie zakładu ubezpieczeń, zobowiązania zakładu ubezpieczeń płatne będą w tej walucie.

Gdy umowa ubezpieczenia nie będzie określać waluty w jakiej ma być spełnione świadczenie, zobowiązania zakładu ubezpieczeń płatne będą w walucie państwa, w którym umiejscowione jest ryzyko lub w uzasadnionych przypadkach, w walucie w której wyrażona jest składka ubezpieczeniowa.

W przypadku gdy umowa ubezpieczenia dotyczyć będzie ryzyk zaliczonych do działu II grupy 4-7 i 11-13, określonych w załączniku do ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz

ryzyk zaliczonych do innych grup, gdy umowa ubezpieczenia zawierana będzie w walucie innej niż określona w § 1 i § 2 rozporządzenia, zakład ubezpieczeń zawiera umowę ubezpieczenia w walucie państwa, w którym znajduje się jego siedziba.

Gdy szkoda, z tytułu której odszkodowanie płatne, wyrażona jest w walucie innej niż określona na podstawie § 1, 2 i 3 rozporządzenia, w szczególności gdy waluta została ustalona w orzeczeniu sądu lub w drodze ugody między zakładem ubezpieczeń a ubezpieczającym, zobowiązanie zakładu ubezpieczeń płatne jest w tej walucie. Natomiast gdy szkoda oszacowana jest w walucie znanej wcześniej zakładowi ubezpieczeń, innej niż wynikająca z umowy ubezpieczenia, zakład ubezpieczeń może spełnić świadczenie w tej walucie.

Zakład ubezpieczeń nie będzie obowiązany pokrywać rezerw techniczno - ubezpieczeniowych aktywami dopasowanymi, jeżeli zastosowanie przepisów rozporządzenia spowoduje, że w celu zastosowania się do zasady dopasowania aktywów, zakład ubezpieczeń będzie posiadać aktywa w walucie stanowiącej nie więcej niż 7% aktywów w innych walutach.

Przepisów rozporządzenia nie będzie się stosować gdy, zobowiązania płatne będą w walucie innej niż waluta państwa członka Unii Europejskiej, w przypadku gdy podlega ona ograniczeniom transferowym.

Zakład ubezpieczeń będzie mógł posiadać aktywa dopasowane w wysokości nie przekraczającej 20% ich zobowiązań w danej walucie. Natomiast aktywa ogółem we wszystkich walutach będą równe sumie zobowiązań we wszystkich walutach.

Wymogi określone w rozporządzeniu spełnione będą także wtedy, gdy 50% aktywów zakładu ubezpieczeń wyrażonych będzie w euro.

Wejście rozporządzenia w życie nie spowoduje bezpośrednich skutków dla budżetu państwa.